

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
Hallitusneuvos Hannu Pennanen
PL 31
00023 Valtioneuvosto

LAUSUNTO
28.4.2009

HALLITUKSEN ESITYS LAEIKSI VÄYLÄVIRASTOSTA JA LIIKENTEEEN TURVALLISUUSVIRASTOSTA

Viitaten lausuntopyyntöön LVM 056:00/2008 päivätty 3.4.2009.

Logistiikkayritysten Liitto ei ole jostain syystä saanut suoraa lausuntopyyntöesitystä yllä mainitusta esityksestä LVM:stä, mutta haluamme lausua asiassa kuitenkin seuraavaa.

Logistiikkayritysten Liiton mielestä on erittäin hyvä, että kehitetään ja tehostetaan myös valtion hallintoa sekä sen toimintatapoja. Tästä näkökulmasta hallituksen esitys on päälinjoiltaan positiivinen uudistus.

Lausuntonaan Logistiikkayritysten Liitto toteaa seuraavaa;

1. Logistiikkayritysten Liitto kiittää LVM:ä tavasta, jolla esillä mainitun lakiesityksen taustalla olevat selvitykset on valmisteluprosessin aikana saatettu julkisuuteen ja siten muun muassa sidosryhmien joukossa keskustelun piiriin. Joltakin osin ongelma on ollut se, että eräitä asioita oli päätetty etukäteen ennen kuin esimerkiksi sidosryhmien ja asiantuntijoiden näkökohtia oli kyetty tuomaan esiin ja analysoimaan.
2. Lähtökohdiltaan hyvänä yhdistys pitää sitä, että virastoihin tulee kuulumaan liikennejärjestelmä lähes kokonaisuudessaan. Kaikki liikenneväylät ja niiden liikenneolot - tiet, radat, vesiväylät ja lentoliikenne - on kyettävä suunnittelemaan, rakentamaan sekä ylläpitämään niin, että ne palvelevat yhteiskuntaa hyvin ja tehokkaasti sekä kokonaisuutena ja ottaa riittävästi huomioon elinkeinoelämän tarpeet. Ilmailuhallinnon pois jäämiseen uusista virastoista on hyvät perusteensa.
3. Samaan aikaan virastouudistuksen kanssa on menossa aluehallinnon kehittämishanke ALKU. Sen mukaan väylävirastojen nykyiset alueelliset yksiköt siirtyvät alueellisiin Elinkeino-, luonnonvara ja ympäristökeskuksiin ELY. Ne tulevat olemaan työvoima ja elinkeinoministeriön TEM alaisia, kun taas väylävirastot kuuluvat liikenne- ja viestintäministeriöön LVM. Edellä mainittua aluehallintoon liittyvää muutosta ei Logistiikkayritysten Liitto pidä hyvänä.

Aikanaan väylävirastoa suunniteltaessa (mm. Haapasalo & Korte 2002) eräänä merkittävänä hallinnon ja liikennepolitiikan parannuksena nähtiin väyläviraston omat alueelliset väylä- ja liikennepiirit tms. Nämä piirit oli tarkoitus olla suoraan osa väylävirastoa ja sen saumattomassa ohjauksessa ja sen rahoituksessa. Nyt ALKU-hanke tältä osin murentaa kokonaisvaltaisen liikennepolitiikan ja on aiheuttamassa aivan turhaa ja moniportaista hallintoa, kun alkuperäinen tavoite oli päinvastainen. Tehokkuus ei voi tästä syystä mitenkään parantua.

Lausuntonaan Logistiikkayritysten Liitto katsoo, että aluehallinto väylien ja liikenteen osalta tulee olla osa ao. substanssivirastoa, sen ohjauksessa ja rahoituksen piirissä. Koko väyläviraston ja sen aluehallinnon ministeriönä tulee olla LVM. Sama koskee turvallisuusvirastoa.

4. Liikennepoliittisesti ja tienpidon kannalta huolestuttavana esimerkkinä ovat nykyiset Uudenmaan ja Hämeen tiepiirit. ALKU:n mukaan Uudenmaan ELY sisältää myös Lahden ja Hämeenlinnan seudut. Näin ollen Uudenmaan ELY:n tiestö tulee olemaan paitsi pituudeltaan niin erityisesti liikennemääriltään ja olosuhteiltaan kohtuuttoman iso ja hankala verrattuna esimerkiksi Pirkanmaan ELY:n

tiestöön, johon kuuluisi nykyisestä Hämeen tiepiiristä ainoastaan Pirkanmaan alue. Vastaavalla tavalla kasvavat nykyiset Savo-Karjalan ja Oulun tiepiirit tienpidon kannalta turhan suuriksi.

5. Valtionhallinnon alueellistamishankkeessa on LVM ilmoittanut osaltaan tavoitteeksi alueellistaa 200-400 henkilöä Rovaniemelle ja Lappeenrantaan. Tässä muodostuu suuri riski, että suurella työllä yhteen kootut väylä- ja liikennevoimavarat hajotetaan uudestaan.

Lausuntonaan Logistiikkayritysten Liitto katsoo, että alueellistaminen ei millään muotoa saa heikentää itse liikenne- ja väyläasioiden toimintaa, olla aiheuttamassa turhaa hallintoa sekä toiminnan kitkaa. Jos meneillään olevan työryhmän työn perusteella tällainen riski näyttäisi syntyvän, olisi alkuperäisestä tavoitteesta luovuttava ja haettava muita, paremmin soveltuvia ratkaisuja.

6. Lakiehdotuksen pykälässä 2 luetellaan väyläviraston 12 tehtävää. Niissä on mainittu muun muassa julkiseen liikenteeseen liittyvien sekä merenkulun ja muiden liikennemuotojen edistämiseen tarkoitettujen avustusten myöntäminen. Logistiikkayritysten Liitto kiinnittää huomiota, että tehtäväluettelossa ei ole mainittu yksityisteitä, joiden valtion apuun liittyvät toiminnot hoitavat nykyiset tiepiirit.

Lausuntonaan Logistiikkayritysten Liitto katsoo, että yksityistietojen kehittäminen ja edistäminen kuuluisi väylävirastolle ja valtion avustusten myöntämien ELY -keskuksiin.

7. Logistiikkayritysten Liitto esittää huolensa alan tutkimus- ja tuotekehityksen suhteen. Esimerkiksi tiepuolella 1970-, 1980- ja myös 1990- luvuilla oli kehitystoiminta kansainvälisestikin ottaen erittäin tuloksekasta. Varmuudella tien- ja kadunpito tehostui, tuli taloudellisemmaksi ja on ollut huipputasoa. Sitten on esimerkiksi teiden kunnossapidon, varsinaiseen tekemiseen liittyvä T&K -toiminta heikentynyt. Syynä on muun muassa se, että alan yritykset ovat pääosin ja tosiasiallisesti varsin pieniä. Varsinaisen tekemisen, tekniikan, materiaalien jne. kehittäminen teoriassa kuuluu yrityksille, mutta käytännössä on käynyt niin, että tällainen kehitys on lähes loppunut ja/tai tulokset eivät leviä laajalle.

Lausuntoaan Logistiikkayritysten Liitto katsoo, että tulevalle väylävirastolle tulee asettaa vetovastuu maa- ja vesirakentamisen kehittämisestä kokonaisuudessaan ja siis myös itse tekemisen, tekniikan yms. osalta.

Kunnioittavasti
Logistiikkayritysten Liitto ry

Kyösti Orre
Toimitusjohtaja